

**ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE” A MINISTERULUI AFACERILOR
INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
ȘCOALA DOCTORALĂ „ȘTIINȚE PENALE ȘI DREPT PUBLIC”**

**Cu titlu de manuscris
CZU: 349.6(043.2)**

DIACONU Luminița

CONTROLUL ECOLOGIC

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Specialitatea: 552.04 - Drept funciar și al mediului

Autorul:

DIACONU Luminița

Conducător de doctorat:

ARDELEAN Grigore,
doctor în drept,
conferențiar universitar

Comisia de îndrumare:

Ștefan BELECCIU,
doctor în drept,
profesor universitar

Igor TROFIMOV,
doctor în drept,
conferențiar universitar

Andrian CREȚU,
doctor în drept,
conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2025

Teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale „Științe penale și Drept public” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova.

Autor: DIACONU Luminița

Conducător de doctorat: ARDELEAN Grigore, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne a Republicii Moldova.

Comisia de doctorat:

GUSTIUC Andrei, Președintele Comisiei, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

ADRELEAN Grigore, Conducător de doctorat, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

AVORNIC Gheorghe, Referent oficial, doctor habilitat în drept, profesor universitar, USPEE C. Stere

ZAMFIR Pavel, Referent oficial, doctor în drept, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

BELECCIU Ștefan, doctor în drept, profesor universitar Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

Secretar al Comisiei de doctorat

CREANGA Liliana, doctor în drept, conferențiar universitar, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI

Susținerea publică va avea loc la data de 11.06.2025, ora 14.00, în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, pe adresa: or. Chișinău, str. Gheorghe Asachi, 21, blocul administrativ, etajul 2, Sala Consiliului de administrație.

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, pe pagina web a Școlii Doctorale „Științe penale și drept public” (<https://www.academy.police.md/scoala-doctorala/sustinere-teze-de-doctorat/teze-de-doctorat>) și pe pagina web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md).

Autor: _____ DIACONU Luminita

Secretarul Comisiei de doctorat: _____ CREANGA Liliana,
doctor în drept,
conferențiar universitar,
Academia „Ștefan cel Mare”
a MAI

© Diaconu Luminita, 2025

CUPRINS:

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII.....	4
CONȚINUTUL TEZEI.....	9
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	18
BIBLIOGRAFIE.....	24
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI.....	26
ADNOTARE (în limbile română, rusă și engleză).....	32-34

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate.

Controlul ecologic a apărut ca un pilon critic al guvernării mediului, în special în națiuni precum Republica Moldova, care se confruntă cu provocări sistemice, cum ar fi poluarea aerului, sistemele de monitorizare inadecvate și legislația fragmentată. În timp ce țara noastră a făcut primii pași în alinierea la standardele ecologice ale Uniunii Europene, astăzi mai există lacune persistente în mecanismele de aplicare. Prin urmare, în prezenta lucrare optăm ca una din principalele soluții în eficientizarea aplicării legislației de mediu să se axeze pe îmbunătățirea controlului asupra corectitudinii, oportunității și caracterului complet al aplicării legislației de mediu, dar și a respectării condițiilor legale, ce privesc folosirea rațională și protecția mediului.

Această teză examinează regimul de control ecologic din Moldova printr-o perspectivă juridico-instituțională unică, propunând soluții de *lege ferenda* ținute pentru a face legătura între teorie și practică.

Totodată, unul dintre motivele, care justifică actualitatea temei este discrepanța evidentă între normele legale și aplicarea lor eficientă. În Republica Moldova, cadrul legislativ privind protecția mediului este, în mare parte, deja creat și se aliniază treptat la standardele europene. Cu toate acestea, realitatea arată, că aceste norme nu sunt implementate în mod clar și coerent. De multe ori, reglementările sunt interpretabile, incomplete sau insuficient corelate între ele, ceea ce generează confuzie atât în rândul autorităților de control, cât și al agenților economici și al cetățenilor.

În practică, autoritățile de mediu se confruntă cu provocări majore, atunci când trebuie să stabilească exact, ce forme și metode de control sunt aplicabile într-o anumită situație, iar subiecții de drept nu au întotdeauna certitudinea obligațiilor și responsabilităților, care le revin.

În acest context, devine evidentă necesitatea unei clarificări și consolidări a reglementărilor legale privind controlul ecologic. Tema este de maximă actualitate nu doar din perspectiva alinierii la cerințele europene, ci și pentru că răspunde unei nevoi interne stringente: transformarea legislației de mediu dintr-un cadru formal, adesea ineficient, într-un sistem funcțional, clar și adaptat realităților Republicii Moldova.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare

Această teză de doctorat abordează problematica dată cu scopul de a contribui substanțial la fundamentarea științifică a reformelor legislative, la creșterea eficienței instituțiilor de control și, implicit, la îmbunătățirea stării mediului înconjurător. Prin urmare, actualitatea temei derivă din necesitatea clarificării și eficientizării reglementărilor legale, astfel încât

normele existente să fie nu doar teoretice, ci să devină instrumente reale de protecție a mediului, aplicate coerent și eficient în practică.

În acest scop ne-am propus să realizăm o investigație complexă a legislației în ce privește controlul ecologic, urmărind, în special, să elucidăm principalele probleme în domeniu, pentru a identifica problemele existente, dar și căile de soluționare a acestor probleme. Punctul de pornire a fost studierea conținutului, caracterelor și structurii sistemului de control ecologic, precum și a mecanismului de aplicare a pârghiilor de control. Studiind literatura existentă în domeniu, mai cu seama, luând în considerare atât lucrările autorilor autohtoni[20], cât și a celor din străinătate, am ajuns la concluzia, ca o asemenea situație reclamă o cercetare fundamentală, integrativă a legislației ecologice ca sistem, pentru a se elucida structura și modul de funcționare a acesteia, a se identifica cauzele funcționării sale deficitare și pentru prefigurarea căilor și soluțiilor necesare dezvoltării și sporirii eficienței acesteia în ansamblu.

Scopul și obiectivele lucrării constă în studierea aprofundată a esenței, principiilor, formelor și metodelor de realizare a controlului ecologic, în vederea identificării unor soluții necesare a fi recomandate legiuitorului în procesul perfecționării legislației de mediu existente, racordării acesteia la standardele internaționale, precum și creării de noi mecanisme eficiente de realizare a controlului ecologic în Republica Moldova.

În vederea atingerii scopului cercetării au fost stabilite următoarele **obiective**:

a) Determinarea naturii juridice a controlului ecologic, a rolului și locului acestuia în cadrul activității de control realizat de către autoritățile statului;

b) Analiza abordărilor doctrinare, cu privire la controlul ecologic, în vederea relevării conceptelor, ce au stat la baza reglementării respectivului domeniu de activitate;

c) Studierea sistemului modern de reglementare a controlului ecologic ce se pretinde a fi promovat de Republica Moldova, și identificarea oportunităților de îmbunătățire a acestuia, ținând cont de experiența statele vecine și a celor din Uniunea Europeană;

d) Analiza particularității controlului ecologic în raport cu alte activități de monitorizare a stării mediului;

e) Examinarea statutului subiecților participanți la raporturile de control ecologic, în special, a autorităților publice competente în domeniu;

f) Analiza regimului juridic de aplicare a formelor și metodelor de control ecologic.

g) Identificarea problematicii, care afectează eficiența controlului ecologic raportată la starea actuală deplorabilă a mediului;

h) Formularea unor recomandări *de lege ferenda* în vederea

îmbunătățirii cadrului normativ ce reglementează condițiile și procedura realizării controlului ecologic.

Metodologia cercetării științifice

La elaborarea lucrării de doctorat au fost utilizate pe larg un șir de metode de cercetare de ordin general, dar și cele specifice dreptului mediului, dintre care enumerăm: *metoda analizei*, utilizată la examinarea situației doctrinare, dar și a celei de legiferare a domeniului controlului ecologic; *metoda observației*, *metoda sintezei*, *metoda inducției și deducției*.

În mod special, *metoda comparației* este folosită în mod constant în procesul evaluării specificului reglementărilor promovate de alte state în domeniul realizării controlului ecologic, dar și în scopul analizei comparate a calității și gradului de corespundere a regulilor actuale de control cu exigențele legislației de mediu. Bunăoară, metoda comparativă este utilizată la examinarea reglementărilor naționale privind răspunderea ecologică și controlul stării mediului cu cele din Uniunea Europeană, în special, directivele europene relevante. Această metodă a permis identificarea lacunelor legislative, a incoerențelor și a diferențelor în aplicarea normelor, oferind o bază solidă pentru propunerea unor reforme legislative adaptate contextului național.

De asemenea, în cadrul studiului sunt utilizate și alte metode destinate înțelegerii evoluției reglemnetărilor în domeniul de referință, acestea fiind metoda istorică, metoda generalizării, metoda abstracției, precum și metodele logice de cunoaștere.

Astfel, sinteza metodologică a studiului se bazează pe o abordare integrată a cercetării juridice în domeniul protecției mediului, combinând metode doctrinare, comparative, interpretative și empirice pentru a analiza cadrul legal național privind controlul ecologic în vederea identificării soluțiilor de optimizare legislativă. Utilizarea metodelor de cunoaștere de mai sus a permis analiza reglementărilor cu referință la formele și metodele de control ecologic, atât în mod distinct, cât și în ansamblu cu alte tipuri de control, așa cum și permit identificarea caracteristicilor unui control ecologic (de mediu) ca una din formele cele mai eficiente de asigurare a activității de protecție a mediului.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării. Recomandările de ordin teoretic prezentate în lucrare oferă o viziune mai consistentă asupra unor condiții și instituții ce urmează a fi aplicate în procesul realizării controlului ecologic. În mod particular, noutatea științifică a tezei se impune prin conceptele teoretice distincte cum ar fi: conceptul de „formă”, „metodă” și „eveniment” de control ecologic (de mediu); conceptul de „act de control ecologic” ca fiind un set de metode și mijloace de influență, utilizate de autoritatea, sau persoana care efectuează controlul, în cadrul acestuia; elaborarea unei noi definiții a conceptului

de „formă de control ecologic (de mediu)”, ceea ce reprezintă o expresie a activităților de management ale statului (autorităților statului) în sfera de mediu, legate de organizare, și procedura de autorizare a activităților preconizate de folosire a resurselor de mediu, ca act preventiv, dar și ca activitate, care vizează verificarea conformității activităților deja realizate de către beneficiarii de folosință de mediu, în special agenții economici, cu prevederile legislației de mediu în vigoare; instituirea unui nou concept de „audit ecologic”[4,p.23], ca varietate a activității de control, dar care stă în sarcina beneficiarilor de folosință de mediu.

Un alt element de noutate este cel al propunerii reglementării distincte a controlului ecologic în cadrul reglementărilor de ordin economic, dar ca o formă a acestuia, constând în obligativitatea beneficiarului de folosință de resurse de mediu de a realiza un complex de măsuri de autoverificare și autoevaluare a activității sale având ca obiect chestiunea de protecție a mediului în cadrul activității economice, pe care o realizează.

Sub aspecte de reglementare, noutatea cercetării se impune prin șirul recomandărilor de completare și adoptare a noilor norme, care să facă posibilă coordonarea activităților de control realizate de diferiți actori, inclusiv de autoritățile din alte state.

Semnificația teoretică a lucrării se datorează specificului subiectului abordat, dar și importanței problematicei de mediu, în cadrul căreia se face abordarea de subiect. Teza reprezintă un studiu cuprinzător al principalelor abordări ale definirii conceptelor de „formă” și „metodă” de control ecologic (de mediu), precum și o analiză cuprinzătoare a normelor legale care reglementează procedura de aplicare a acestora, inclusiv ținând cont de tendințe moderne de dezvoltare a Republicii Moldova, în context integraționist. De mare importanță teoretică este și identificarea caracterelor unor elemente ale mecanismului de control ecologic precum și luarea în considerare a impactului aplicării formelor și metodelor de control ecologic asupra activităților.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în fundamentarea condițiilor pentru creșterea eficienței controlului ecologic, precum și elaborarea recomandărilor practice, care pot fi utile în procesul aplicării legislației de mediu. Rezultatele cercetării au fost diseminate prin participări la dezbateri în cadrul meselor rotunde, dar și prin intermediul articolelor publicate în reviste de specialitate, contribuind astfel la extinderea cunoștințelor în domeniu.

De asemenea, comunicările prezentate la conferințe naționale și internaționale au facilitat schimbul de idei și bunele practici între specialiștii implicați în domeniul dreptului mediului, oferind un context amplu pentru discuții și colaborări viitoare.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere au avut ca scop identificarea problemelor și golurilor existente în legislația cu privire la controlul ecologic, venind cu recomandări de aplicare a instrumentelor și mecanismelor de realizare a controlului ecologic.

Implementarea rezultatelor științifice. Toate ideile, propunerile de soluții și recomandări, pot fi preluate în cadrul efectuării activităților didactice și științifice la elaborarea lucrărilor de masterat, pentru instruirea personalului din cadrul autorităților publice din cadrul Ministerului Mediului în vederea aplicării instrumentelor și mecanismelor de aplicare a controlului ecologic.

Aprobarea rezultatelor Rezultatele cercetării au fost diseminate prin intermediul articolelor publicate în reviste de specialitate, atât în țară, cât și în străinătate, contribuind astfel la validarea cunoștințelor și a cercetării în domeniu. La fel, comunicările prezentate la conferințe naționale și internaționale au încurajat dezbateri, în care s-au implicat specialiști cu renume la nivel internațional. Un aport aparte în asigurarea vizibilității rezultatelor cercetării propuse l-au avut participările în cadrul proiectelor internaționale, cu tematica legată de protecția mediului înconjurător, schimbările climatice, și promovarea sustenabilității (COST 22124, COST 23113, COST 23118, COST 23157, și Erasmus + teaching mobility- mobilitate de predare, unde am predat timp de o săptămână și prezentat fragmente ale tezei mediului academic din Turcia). În cadrul acestor proiecte de cercetare științifică, am participat la multe mobilități academice (Belgia, Elveția, Croația, Polonia, Grecia, Cehia, Portugalia, Turcia,) etc, unde am avut șansa să prezint rezultatele cercetării tezei de doctorat. La fel, am moderat 7 sesiuni în cadrul conferințelor științifice internaționale peste hotare, cu profilul dreptului mediului, unde am participat la dezbateri legate de tema protecției mediului, Toate acestea au facilitat o diseminare considerabilă a ideilor propuse în teză.

Publicațiile la tema tezei. La tema tezei de doctorat au fost publicate 2 articole în reviste indexate Scopus și Web of Science, 7 articole în reviste indexate peste hotare, 5 articole în reviste indexate în Moldova, Categoria B, și 39 articole în volumele conferințelor științifice internaționale.

Cuvinte cheie control ecologic, forma, metoda, tipuri de control ecologic, actul de control ecologic, procedură

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea tezei: oglindește principalele repere, cu ajutorul cărora se argumentează necesitatea și importanța tezei, aceste fiind oferite în următoarele compartimente: actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei, ipoteza cercetării, metodologia cercetării, noutatea științifică, problema științifică soluționată, importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării și sumarul compartimentelor tezei

În **Capitolul 1**, care este intitulat „**Analiza situației în domeniul cercetării și reglementării controlului ecologic**” se analizează situația existentă în ceea ce privește problema controlului ecologic prin evaluarea cadrului normativ care reglementează respectivul domeniu.

În esență, problemele dezvoltării legislației cu privire la controlul ecologic la nivel global sunt variate și interconectate, reflectând provocările complexe ale protecției mediului. Un aspect major este incoerența legislativă, unde diferite țări adoptă reglementări variate, ceea ce complică implementarea unor standarde uniforme de control ecologic. Această situație este agravată în special de interesele economice care prioritizează dezvoltarea industrială în detrimentul protecției mediului, evidențiind necesitatea unei reforme legislative care să integreze principiile dezvoltării durabile și să asigure responsabilizarea actorilor economici pentru impactul lor asupra mediului.

În acest scop ne-am propus să realizăm o investigație complexă a legislației în ce privește controlul ecologic, urmărind, în special, să elucidăm principalele probleme în domeniu, pentru a identifica problemele existente, dar și căile de soluționare a acestor probleme.

Punctul de pornire a fost studierea conținutului, caracterelor și structurii sistemului de control ecologic, precum și a mecanismului de aplicare a pârghiilor de control. În final s-a făcut o analiză a doctrinei în așa fel, încât să fim în stare să identificăm care anume chestuini de ordin doctrinar ar putea să-și găsească implementarea în activitatea practică, luând în considerare lucrările autorilor autohtoni **Zamfir P., Zamfir N., Trofimov Ig., Ardelean Gr., Ursu V. Iordanov R., Vlaicu V.**, a celor din spațiul post sovietic- **Petrov V., Erofeev B., Bogoliubov S., Brinciuc M.**, dar și a celor din România - **Lupan E., Duțu M., Marinescu D., Tașcă Șt., Dogaru L., Popovici O.**, precum și a celor din comunitatea Uniunii Europene, **Asia și Statele Unite, Canada, - Bodansky D., Fichman R., Odum H., Holling C.S., Lovelock J.** În ansamblu, acești autori reprezintă doar o parte dintre cei care modelează dialogul în jurul controlului ecologic, reflectând o gamă diversă de metodologii și cadre teoretice care continuă să evolueze ca răspuns la problemele globale de mediu.

În **Capitolul 2**, intitulat „**Controlul ecologic în sistemul de Control de Stat**”, am analizat regimul juridic al controlului ecologic, ca variația

te a controlului de stat. Am formulat o definiție mai clară a noțiunii de control ecologic, deoarece literatura de specialitate nu a furnizat până la moment o astfel de definiție. De asemenea, am analizat **actul de control ecologic, condițiile actului de control ecologic, efectele, principiile și caracterele controlului ecologic**. Aici am abordat rolul și esența controlului ecologic în două moduri: **sensul larg și cel restrâns**. În sens restrâns, controlul ecologic este definit, ca un set de măsuri de reglementare guvernamentală, prin asigurarea în vederea implementării unui control eficient pentru politica ecologică, securitatea economică a statului și conformitatea cu interesele de mediu a statului. În sens larg, controlul ecologic este controlul statului, prin intermediul autorităților sale, realizat cu scopul asigurării respectării normelor legale.

Legiuitorul național reglementează destul de „sec” activitățile de control ecologic. Tragem o astfel de concluzie, bazându-ne în principal pe faptul că la moment nu există o condică de legi bine sistematizată, care ar consacra regimul unic al controlului ecologic. Spre exemplu, în multe lucrări științifice termenii „**control**”, „**audit**”, „**verificare**” și „**supraveghere**” sau „**monitoring**”, adesea sunt folosite drept sinonime.

De ce controlul ecologic este o instituție de dreptul mediului. Abordarea subiectului cu privire la instituțiile distincte ale dreptului mediului, totdeauna a reprezentat o chestiune dificilă, din punct de vedere teoretic. Aceasta deoarece încă nici până azi nu s-au definitivat criteriile distinctive ale unei ramuri de drept. Mai mult ca atât că sistemul actual de drept are tendința de a se dezice de demarcarea strictă a hotarelor ramurii de drept.

Din acest considerent, noi vom accentua asupra următoarelor teze:

a) Instituția controlului ecologic de esență trebuie să reprezinte o instituție distinctă a dreptului mediului, rămânând a fi și un instrument cu pârghii administrative.

b) În raporturile de dreptul mediului, această instituție în mod necesar trebuie să fie caracterizată prin anumite particularități. Aceste particularități rezidă și din natura interesului protejat, dar și din scopul pe care și-l pune această instituție în ce privește protejarea mediului.

c) În raporturile de dreptul mediului instituția controlului obține noi caracteristici, dar și noi instrumente aplicative, chiar distincte de cele din dreptul administrativ.

d) Această instituție se exprimă prin prisma elementului său de bază – actul de control ecologic.

Toate acestea fac ca în perspectivă, instituția controlului ecologic să se desprindă în plan reglementator și să-și creeze un mecanism legal distinct, care să se deosebească de regulile și principiile consacrate pentru alte forme de control, cum ar fi cel financiar, bancar, administrativ și de altă natură.

La fel, supunem criticii utilizarea termenului de control ecologic doar în sensul în care se are în vedere acțiunile de monitorizare a stării de mediu. Or aplicarea înțelesului de control, presupune și mai multe etape, dar și mai multe elemente, nelimitându-se doar la actul decizional pe baza căruia se inițiază sau se definitivează controlul. Astfel, actul de control ecologic poate să se exprime prin prisma acțiunilor sau abstențiunilor pe care le realizează, pe de o parte autoritatea de control ecologic, iar pe altă parte subiectul supus controlului.

La fel, **actul de control ecologic** poate să se exprime prin deciziile și dispozițiile pe care le adoptă autoritatea de control ecologic, dar și actele volitive (demersuri, cereri, contestații etc.) ale subiectului supus controlului.

În mare măsură, **actul de control ecologic** ar putea să asimileze caracterele reflectate în doctrina dreptului administrativ, cu privire la actul administrativ, cum ar fi faptul că actul administrativ este un act juridic, este o manifestare unilaterală de voință juridică, este emis de o autoritate publică, este o manifestare de voință în scopul realizării puterii publice și este emis în vederea executării legii, dar totuși, este necesar de a reveni la ideea de act de control ca element al instituției de control ecologic, aparținând unei ramuri distincte a dreptului – dreptul mediului, unde îl identifică nu doar elementul decizional ce aparține unui participant la raport – autoritatea publică, dar și cel care rezultă din raportul juridic de control în ansamblu, care este rezultat și din actul de voință a altor categorii de subiecte participante la raporturile de control.

Rezultând din textele legale, putem desprinde semnificația *actului de control ecologic*, cel puțin în două modalități. Prima modalitate reprezintă o abordare tradițională a definirii actului de control ecologic, ca fiind o manifestare de voință săvârșită cu intenția de a produce anumite efecte în cadrul procesului de control ecologic. Este vorba de acele acte care se raportează la sarcinile controlului ecologic, adică de a crea, a modifica sau, de ce nu, și a stinge un raport de dreptul mediului și anume în procesul de efectuare a controlului ecologic. Cea de a doua abordare reprezintă o definire a actului de control ecologic în raport cu faptele ce urmează a fi întreprinse de către controlorul – inspectorul ecologic sau alt funcționar, unde actul de control ecologic este privit ca o manifestare de voință unilaterală controlorului, care are ca efect generarea drepturilor și obligațiilor în procesul de control – acest act am putea să-l determinăm drept act procesual de control.

Trebuie să remarcăm faptul că deși legiuitorul ne vorbește despre condiții legate de actul de control, o reglementare sistemică care să ne facă referință la un anumit cadru de condiții ale actului de control, nu regăsim, iar din aceste considerente, se face necesară o sistematizare a

condițiilor actului de control, precum și o clasificare a acestora în funcție de faptul care din ele sunt din categoria condițiilor care îi consacră validitate actului de control și care din ele oferă doar eficacitate actului de control.

Definiția pe care o propunem. Orice act juridic este încheiat de către participanții la raporturile juridice în scopul ca acestea să producă efecte. Dar, pentru ca acesta să producă efecte, este necesar ca să întrunească (să corespundă) anumitor condiții – condițiile actului juridic. Pentru considerarea validității realizării actului de control ecologic, este necesar respectarea anumitor condiții.

Vom defini condițiile actului de control ecologic, ca fiind acele elemente structurale, obligatorii pentru realizarea actului de control ecologic, care sunt determinate de lege drept elemente obligatorii, respectarea lor fiind impusă sub sancțiunea nulității.

Opinia noastră, în ce privește forma actelor de control este că în perspectivă, forma scrisă va reprezenta oricum baza raporturilor de control, însă aceasta va fi substituită cu acea formă care rezultă din utilizarea tehnologiilor informaționale. Or, azi și legislația în vigoare stabilește cert faptul că perspectiva aparține formatului electronic al documentului. În acest sens, articolul 46¹ al Codului contravențional stabilește că planul de remediere se întocmește în scris, pe suport de hârtie sau în formă electronică, ori cu convertirea acestuia într-un format electronic ușor accesibil, inclusiv cu utilizarea semnăturii electronice simple. În acest context menționăm, că principalul efect pe care îl creează un act de control ecologic, este stabilirea faptului dacă activitatea persoanei supuse controlului, corespunde sau nu corespunde cerințelor legale în vigoare.

Este evident că în momentul în care subiectul care exercită controlul, constată încălcări, acesta le reflectă în raportul de control – procesul-verbal de control. După caz, dacă neajunsurile sau abaterile constatate nu sunt esențiale sau de neînlăturat, inspectorul de mediu, poate dispune o perioadă de timp pe durata căruia beneficiarul de folosință de mediu, urmează a înlătura aceste deficiențe.

Astfel, obligația de înlăturare sau de remediere a încălcărilor constatate reprezintă unul din efectele actului de control ecologic.

În acest sens, părțile la actul de control ecologic sunt obligate a executa cu exactitate, în modul și termenele stabilite de lege, toate condițiile de executare a acestuia [1,p.34]. În acest context, orice abatere, chiar și de așa natură, care la prima vedere ar fi acceptabilă pentru cealaltă parte la actul de control ecologic, oricum va fi considerată drept executare necorespunzătoare a actului de control ecologic.

Trebuie de menționat, că una dintre condițiile principale de asigurare a funcționalității controlului ecologic, este instituirea unor regle-

mentări clare, inclusiv prin norme legale care să asigure reglementarea strictă și exhaustivă a procedurii de implementare a acesteia.

Deși legislația în vigoare stabilește reglementările cu privire la formele și metodele de control ecologic, totuși trebuie să constatăm, că aceste norme în mare parte conțin reguli cu caracter general, care în mare parte indică anumite incertitudini.

Sarcina principală cu care se confruntă autorii procedurilor de elaborare a legislației, care reglementează controlul ecologic este că acestea s-au redus la reglementarea detaliată a procedurilor de control ecologic, astfel încât a exclude posibilitatea ca acestea să fie ignorate sau interpretate.

În plan doctrinal și legislativ, odată cu recunoașterea instituției actului de control ecologic, s-ar face necesară și reglementarea detaliată a **condițiilor actului de control ecologic**, de rând cu reglementarea regulilor de aplicabilitate, dar și a **efectelor actului de control ecologic** [6,p.250].

Având în vedere frecvențele cazuri de confuzie în practică între actele de control ecologic și actele de procedură penală sau contravențională, considerăm că în plan doctrinal, dar și legislativ, se cere identificarea criteriilor de distingere a actului de control ecologic de **actele de procedură penală sau contravențională** în cazurile de comitere a contravențiilor sau infracțiunilor ecologice.

Analiza cazurilor examinate în instanțele de judecată, fac să concluzionăm că interesul primar al beneficiarului de folosințe de mediu este asigurarea unei folosințe coerente a resurselor de mediu, în primul rând în vederea evitării impunerii sancționatorii. Deci, eficacitatea actului de control ecologic constă în mare măsură nu doar în corectitudinea procesului de control, dar și în celeritatea cu care încălcările constatate vor fi urmate de reacția sancționatorie a autorităților. Prin urmare, este necesar de a reda procedurii de control ecologic o altă ambianță procesuală, astfel încât autoritatea de control ecologic, pentru realizarea scopului final al controlului ecologic, să nu fie nevoită să apeleze la „serviciile” procuraturii, poliției și altor autorități.

Instanțele de judecată se confruntă cu multiple întrebări, generate atât de lacunele din legea de procedură penală, cât și de caracterul, pe alocuri contradictoriu, al normelor ce reglementează judecata pe baza probelor administrate în faza de realizare a controlului ecologic, norme care anterior nu au constituit obiect al unei cercetări substanțiale.

În **Capitolul 3**, intitulat „**Argumentarea necesității reglementării unei proceduri de efectuare a controlului ecologic**” s-a analizat procedura de efectuare a controlului ecologic, pornind de la motivația necesității reglementării unei proceduri de efectuare a controlului eco-

logic, menționând tipurile, formele și metodele controlului ecologic. La fel se analizează subiectele, etapele și perioada procedurii în cadrul controlului ecologic. Trebuie să recunoaștem, că legislația de mediu, și în mare măsură cea, care reglementează activitățile controalelor de stat, nu au dedicat suficientă atenție acțiunilor procedurale ale subiecților care exercită controlul ecologic. Aici și chestiunea legată de neclarități de ordin procedural a fost clarificată [9,p.530], deoarece reglementarea insuficientă duce, de regula, la diferite feluri de abuzuri. În funcție de momentul implementării, controlul ecologic poate fi divizat în **control preliminar**, **control curent** (operațional) și **control ulterior**. Ajustarea cadrului legislativ este necesară în acest caz, urmând a fi impuse condiții de evaluare mai detaliate, și, după caz și gravitate a situației, de prelungit termenul controlului ecologic. În acest context, s-a făcut un studiu comparat între câteva țări, luând în considerație experiențele internaționale.

Astfel, este cazul să recunoaștem că legislația de mediu, iar în mare măsură și cea care reglementează activitățile de control de stat la general, nu au dedicat suficientă atenție acțiunilor procedurale ale subiecților care exercită controlul ecologic. Putem afirma că incertitudinea în mare măsură se datorează insuficienței în reglementarea procesului de efectuare a controalelor de mediu. Autoritatea de control ecologic, poate genera anumite repercursiuni cât în ce privește fondul chestiunilor care privește controlul ecologic atât și în ce privește modul lui de organizare – procedura controlului.

În acest sens, se pune întrebarea cu privire la necesitatea îmbunătățirii legislației de mediu prin introducerea unei proceduri bine determinate, iar în consecință și a drepturilor și obligațiilor procesuale pentru participanții la raporturile de control ecologice în cadrul controlului ecologic. Ar trebui să recunoaștem că statul întreprinde anumite acțiuni pentru eliminarea sarcinilor și barierelor administrative inutile în afaceri, chestie care este valabilă și în compartimentul legat de protecția mediului.

Printre ele fac parte și inițiativele de declarare a moratorului în ce privește controlul de stat. Pentru a obține o imagine mai completă a **procedurilor de control ecologic**, este necesar să se ia în calcul particularitățile procedurii de efectuare a controlului ecologic **de birou** și cel de la **fața locului** (în teren) [7].

Controlul ecologic de birou este posibil de efectuat chiar din momentul constituirii autorității concrete cu competențe de control de mediu. Reglementările care stau la baza efectuării controlului își au sediul atât în Legea privind controlul de stat, cât și în actele legislative care reglementează folosirea rațională și protecția factorilor de mediu.

Pentru o înțelegere mai profundă a controlului ecologic, inclusiv,

controlul ecologic de stat, este necesar să se ia în considerare tipurile acestuia, formele și metodele de implementare, deoarece formele, metodele și tipurile de control ecologic constituie mecanismul de bază a realizării controlului ecologic.

Astfel, prin **formă de control**, se propune a înțelege manifestarea sau exprimarea acțiunilor specifice efectuate de subiecții de exercitare a controlului. Această definiție, în opinia noastră, se potrivește cel mai mult în interpretarea filosofică a categoriei de „formă”.

Metodele de control ecologic se referă la întregul sistem de metode științifice, teoretice și practice de cunoaștere, cum ar fi tehnicile metodologice, științifice generale pentru studierea obiectelor de control (analiză, sinteză, inducție, deducție, analogie, matematică, modelare, abstractizare, metode statistice, metoda logică, metoda comparativă și altele); tehnici metodologice empirice (inventariere, control măsurători, verificări și contraverificări, testarea logică, scanarea, anchetele scrise și verbale, audierea martorilor, verificarea documentelor, examinarea obiectelor și documentelor la care acestea se raportează, inspecția spațiilor (teritoriilor) și a obiectelor, examinare și de altă natură); tehnici specifice științelor conexe (tehnici de analiză, inclusiv expertize biologice, chimice și de altele, metode teoretice, cum ar fi aplicarea probabilității (prezumțiile), statistica matematică și altele).

Utilizarea unei anumite metode depinde de o serie de factori, cum ar fi statutul de control ecologic al autorității de control, așa cum și statutul subiectului supus controlului, rezultate din caracteristicile formelor de activitate a acestuia etc.

În literatura de specialitate se remarcă faptul că expertiza ecologică apare ca o formă a controlului ecologic preventiv [15], iar auditul ecologic va reprezenta un instrument de control al întreprinderilor în funcțiune, prin intermediul căruia sînt posibile evaluarea și evidențierea activităților desfășurate de agenții economici, pentru a afla dacă ele corespund standardelor, regulilor, actelor în vigoare și cerințelor de asigurare a securității ecologice [3, p. 5]), controlul ecologic etc.

Metodele de implementare a controlului ecologic de stat sunt verificările sub forma de **audit, de examinare, de autorizare a operațiunilor** și altele [19, p.200].

Fundamentându-ne pe cele expuse mai sus, constatând lipsa de uniformitate în înțelegerea teoretică a conceptului de metode de control ecologic în dreptul mediului, constatăm că în consecință aceasta conduce la o lipsă de consens în înțelegerea metodelor controlul ecologic.

În literatura de specialitate se mai abordează și conceptul de **evenimente de control ecologic** și **perioada de control ecologic**., unde aces-

tea ar putea fi temei de realizare a controlului ecologic. În acest sens, legiuitorul propune măsuri de control ecologic care include participarea unui expert, specialist. În literatura de control ecologic s-a remarcat, că agenții de control ecologic sunt de facto auditori de mediu de birou și de teren. Astfel, categoria respectivă este introdusă ca un instrument de manageriat de mediu iar **perioada de efectuare a controlului ecologic** trebuie să fie condiționată de capacitatea de adaptare la riscurile de mediu, la resursele administrative și la prioritățile naționale [3].

Țările dezvoltate, precum Germania și SUA, pun accent pe inspecții frecvente și pe utilizarea tehnologiilor avansate pentru monitorizare, în timp ce alte state, precum China, adoptă strategii intensive de inspecție pentru a combate poluarea acută. În toate cazurile, flexibilitatea și adaptabilitatea rămân esențiale pentru optimizarea frecvenței controalelor și pentru atingerea obiectivelor de protecție a mediului. Această diversitate de abordări subliniază importanța unui cadru juridic solid și a utilizării datelor științifice pentru elaborarea și implementarea programelor de control ecologic.

În continuarea celor enunțate mai sus, considerăm că la efectuarea controlului ecologic, nu este vizat să ne limităm în ce privește termenele de realizare a controlului. Mai ales că în opinia noastră termenele de 5 zile reprezintă termene extrem de mici. Suntem de părerea că legiuitorul trebuie să se refuze de la impunerea unor termene de control pentru subiectul ce realizează controlul, dar să identifice alte categorii de criterii de realizare în termeni restrânși a controlului, inclusiv pentru a exclude factorul coruptial [1,p.18].

Suntem de acord cu abordarea doctrinar-legislativă a faptului că controlul inopinat trebuie să fie limitat ca număr, chiar și în raport cu cel programat (planificat).

În ce privește metodele de control ecologic, considerăm că auditul urmează a reprezenta principalul instrument de control ecologic ulterior pentru viitor. Aceasta va fi și rezultatul creșterii nivelului de conștientizare a necesității de a proteja mediul, dar considerăm că și de sancțiunile dure care se impun pentru nerespectarea prevederilor legislației în vigoare cu privire la mediu.

Considerăm că în plan doctrinar, este necesar de acordat atenția cuvenită unui subiect al actului de control ecologic cum este subiectul supus controlului. Acest segment de interes doctrinar a rămas ne studiat din motiv că la subiectul controlului de stat, administrativității au consacrat mai mult interes chestiunilor legate cu actele ce sunt realizate de autoritatea de control, iar problematica subiectului supus controlului, de regulă a fost plasată pe planul doi de interes [10, p.42].

Suntem de părerea că legislația în vigoare cu privire la contro-

lul de stat stabilește reguli prea permissive în ce privește dreptul beneficiarului de folosință de mediu de a interzice accesul controlorului în obiectul controlat, de a nu preenta documentația necesară și altele de așa fel. Înafară de faptul că multe din reglementări de așa fel vin în disconcordanță cu reglementările ce permit efectuarea controlului fără prezentarea delegației de control, chiar și oferirea unui drept beneficiarului de folosință de mediu, supus controlului, nu este concordată cu limitele capacității de interpretare a textului legal de către fiecare subiect în parte, chestiune care poate fi aplicată chiar și abuziv. Considerăm că legiuitorul trebuie să se refuze de astfel de reglementări atunci când este vorba despre controlul ecologic.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Studiul realizat în procesul elaborării prezentei lucrări ne permite să înțelegem nivelul actual de reglementare și cercetare a instituției controlului ecologic ca mecanism de protecție a mediului, iar în mod subsidiar, cu problematica cu care se confruntă practicienii în legătură cu reglementarea raporturilor de control ecologic.

În context, prin efortul cercetării noastre am reușit să obținem următoarele rezultate:

- evaluarea gradului de abordare științifică a problemei controlului ecologic ca instrument de protejare a mediului în cadrul sistemului controlului de stat;

- identificarea problemelor ce condiționează ineficacitatea aplicării normelor existente în cadrul realizării controlului ecologic ca mecanism de protejare a mediului;

- elucidarea specificului principiilor ce fundamentează organizarea și realizarea controlului ecologic;

- argumentarea rațiunilor și avantajelor care determină revizuirea poziției tradiționale de percepere a controlului ecologic în calitate de instrument al dreptului administrativ, în contextul inevitabilității recunoașterii caracterului distinct al controlului ecologic ca un instrument de protecție a mediului;

- argumentarea necesității distingerei controlului ecologic de actele de procedură penală și actele de procedură contravențională în legătură cu daunele produse mediului;

- identificarea unui element esențial al controlului ecologic și anume cel al actului de control ecologic, constituind esența controlului ecologic;

- sistematizarea actelor de control în diverse categorii, a condițiilor și efectelor actului de control ecologic;

- stabilirea caracterelor care definesc esența actului de control, deosebindu-l de actele de monitoring de mediu, precum și de alte categorii de acțiuni asemănătoare;

- identificarea unor noi forme și tipuri de acte de control ecologic, precum și a importanței acestora în sistemul actelor de asigurare a protejării mediului;

- stabilirea particularităților procesului de realizare a controlului ecologic ulterior, dar și a controlului ecologic prealabil.

De asemenea, în cadrul prezentului studiu, am reușit să tragem următoarele **concluzii generale**:

1. În perioada sovietică, dar și după declararea independenței, controlul ecologic era reglementat în mod sporadic de către unele acte normative adoptate de Guvern, iar începând cu anul 2012, este reglementat de legislația privind controlul de stat, având mai mult un speci-

fic economic, decât unul specific protecției mediului [5,p.47]. Cu toate acestea, controlul ecologic ar trebui să reflecte și să asigure necesitatea de a identifica daunele cauzate, dar și mecanisme de preîntâmpinare și evitare a impactului negativ asupra mediului, în mod special pe cel care provine din activitățile economice;

2. Mediul academic, la nivel național, invocă problematica controlului ecologic ca un obiectiv subsidiar, asiguratoriu. În felul acesta trebuie să recunoaștem că nivelul de abordare este unul subdezvoltat, cu foarte puține lucrări științifice fundamentale, care tratează doar tangențial problema în discuție, iar spectrul lucrărilor cu arie mai îngustă de cercetare (articole științifice, materiale ale conferințelor, lucrări monografice), care să abordeze exclusiv problema controlului ecologic, lipsesc cu desăvârșire [8,p.980]. În plan internațional, constatăm că deși se cercetează și promovează cu insistență domeniul controlului ecologic, totuși abordările nu sunt sistemice, deoarece acest subiect este cercetat mai mult ca unul care reprezintă element al raporturilor de drept administrativ.

3. În plan cognitiv, controlul ecologic nu se prea bucură de interpretare sau polemizare pe marginea lor, nici la nivel științific și nici la nivel practic, ceea ce le face a fi greu de înțeles și aplicat, mai ales de către subiecții responsabili de aplicarea lor. Aceasta se exprimă în frecvențele confuzii între actele de control ecologic și actele procedural penale și procedural contravenționale în cauzele penale și contravenționale care au ca obiect chestiunile de cauzare a daunelor mediului.

4. La nivel de transpunere și aplicare, o mare parte din instrumentele de control ecologic nu sunt prevăzute de legislația noastră, ba mai mult, nici nu se regăsesc în conținutul Strategiilor actuale în materie de mediu. De asemenea, autoritățile competente în domeniul protecției mediului aplică incorect instrumente procedurale de realizare a controlului ecologic, confundându-le frecvent cu cele procesual-penale și procesual-contravenționale, sau limitându-se la procedee de natură financiar-economică [9,p.530].

5. Cadrul legislativ național în domeniul protecției mediului nu reglementează un mecanism concret de control ecologic, care să se alctuiască din reglementările juridice capabile să prevină impactul negativ asupra mediului. Excepție constituie doar controlul prealabil realizat prin evaluarea de impact în faza de planificare a producerii.

6. În spațiul legislativ european, dar deopotrivă și în doctrina internațională se resimte o tendință a realizării măsurilor de reducere a poluării prin acte de control prealabil, dar și prin impunerea unei raportări a stării factorilor de mediu utilizați în activitatea economică.

Finalitatea studiului realizat, care se materializează în spectrul larg

al concluziilor identificate, se prezintă și prin șirul următoarelor **recomandări**:

La nivel teoretic

1. Controlul ecologic trebuie consacrat legislativ și doctrinar ca o instituție distinctă a dreptului mediului. Aceasta se impune având în vedere nu doar numeroasele particularități ale proceselor legate de efectuare a controlului în domeniul protecției mediului, dar și obiectivelor care se stabilesc ca finalitate a oricărui control de mediu [11,p.78].

2. Definirea noțiunii de „control ecologic”, ca fiind **o categorie a controlului de stat, axat pe controlul activităților de folosire a componentelor de mediu în toate fazele sale, urmărind scopul supravegherii permanente a respectării normelor de protecție a mediului.**

3. Este necesar de făcut distincție între controlul ecologic, monitoringul ecologic, supravegherea ecologică și alte activități similare [13]. În același context, trebuie de arătat că monitoringul ecologic reprezintă activitate de observare curentă a proceselor în natură, neimplicând elemente de ordin juridic, iar supravegherea ecologică se raportează la elementele de investigare de natură procesual-penală sau procesual-contravențională în cadrul cazurilor de comitere a infracțiunilor sau contravențiilor ecologice.

4. În mediul științific, actualmente se resimte o necesitate acută de abordare a conceptului de *act de control ecologic*, drept o varietate a actului juridic, dar și un element inseparabil al oricărui raport juridic de control ecologic. În contextul dat se propune definirea **actului de control ecologic** ca fiind modul în care își are exprimarea procesul de control, și anume actul de control ecologic reprezintă o manifestare de voință realizată de către una sau mai multe persoane (fizice sau juridice), care urmărește drept scop nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor de dreptul mediului [15,p.87].

5. Rezultând din examinarea conținutului legislației în vigoare, în ce privește condițiile actului de control ecologic, vom veni cu relevarea unui spectru mai divers de categorii ale condițiilor de validitate ale actului de control ecologic, din șirul cărora trebuie să distingem: *legalitatea actului de control, capacitatea realizării sau emiterii actului de control ecologic, obiectul actului de control ecologic, scopul actului de control ecologic și forma actului de control ecologic.*

6. Prin efecte ale actului de control ecologic trebuie de înțeles totalitatea de obligații și drepturi care pot lua naștere cât din conținutul actului de control ecologic, atât și urmare a executării actului de control ecologic [17,p.56], precum și ca rezultat al neexecutării, executării necorespunzătoare, așa cum și în cazul nerespectării condițiilor de executare ale actului de control ecologic. Din șirul lor distingem:

- Efectele ce rezultă din planificarea controlului.
- Efectele inițierii procedurii de control ecologic
- Efectele ce decurg din executarea actului de control ecologic
- Efectele ce rezultă din executarea necorespunzătoare sau neexecutarea actului de control ecologic

7. Lista principiilor controlului de stat în domeniul ecologic, trebuie să fie suplinită cu o multitudine de principii care au geneza în obiectivele de protejare a mediului, cum ar fi principiul poluatorul plătește, principiul precauției și altele.

8. Noul concept de clasificare a actelor de control ecologic urmează să regrepeze toate varietățile de control după o anumită logică, iar uneori chiar și consecutivitate, unde nici subiecții supuși controlului, dar nici subiecții care efectuează controlul nu se vor limita neîndreptățit la abordarea caracterelor doar unei forme sau unui tip de control [18].

La nivel legislativ propunem ca legiuitorul să recurgă la două etape a modificării legislației, astfel încât la prima etapă să fie impusă modificarea reglementărilor privind controlul de stat existente, iar în cea de a doua etapă, să treacă la adoptarea unui act legislativ, care ar reglementa distinct controlul ecologic.

Astfel, pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare existent, recomandăm:

1. Modificarea normelor de la articolul 1 din Legea privind controlul de stat, unde activitatea de control prealabil de mediu, să nu fie supusă rigorilor și regulilor enunțate în Legea privind controlul de stat. Prin urmare, propunem completarea textului normei de la alineatul (4) al articolului 1 din Legea nr. 131 din 08.06.2012, privind controlul de stat, cu litera g), care v-a avea următorul conținut: „g) controlului prealabil în cazul evaluării de impact asupra mediului”.

2. Substituirea termenul de *organ abilitat cu funcții de control* (organ de control din Legea nr. 131/2012 cu termenul „**autoritate abilitată cu funcții de control (autoritate de control)**”.

3. La articolul 2 din Legea nr. 131 din 08.06.2012, privind controlul de stat, după sintagma „control planificat – control efectuat conform planului anual al controalelor, în baza analizei și evaluării conform criteriilor de risc;” de completat cu sintagma „**control ecologic – control realizat în scopul verificării dacă beneficiarii resurselor de mediu respectă legislația de mediu în activitatea pe care o desfășoară**”.

4. Completarea alineatului (4) al articolului 4 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012 cu următorul text: „, **cu excepția controlului ecologic**”.

5. Modificarea prevederilor alineatului (2¹) al articolului 4 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, **în următoarea redacție: „Au drep-**

„tul să inițieze și să desfășoare controlul specializat autoritățile/instituțiile publice stabilite în anexa la prezenta lege, în limitele competenței lor, precum și autoritățile care prin lege i se acordă dreptul de a efectua controlul general”.

6. Completarea alineatului (5) al articolului 4 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, după cum urmează: **„cheltuielilor de efectuare a actelor de control ecologic care s-au soldat cu depistarea încălcărilor legislației de mediu, precum și a altor cazuri prevăzute expres de lege”.**

7. Modificarea alineatului (7) al articolului 19 din Legea nr. 131/2012, privind controlul de stat, în următoarea variantă: **„actele de control ecologic soldate cu constatarea încălcării legislației de mediu, precum și”.**

8. Completarea alineatului (7^a) și alineatului (11) ale articolului 4 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, cu sintagma **„Această regulă nu se aplică controlului ecologic.”**

9. Completarea alineatului (10) al articolului 4 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, cu sintagma **„Această regulă nu se aplică controlului ecologic.”**

10. Abrogarea punctului (7) din textul articolului 19 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, În același context se propune excluderea din textul de la alineatul (2^a) al articolului 19 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

11. Abrogarea prevederilor alineatului (1^a) din articolul 442 al Codului contravențional.

12. Abrogarea alineatului (10) al articolului 28 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

13. Completarea alineatului (2) al articolului 21 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, unde după propoziția „Controlul poate fi exercitat doar de inspectorii specificați expres în delegația de control și doar în timpul programului de activitate al persoanei controlate sau al subdiviziunii acesteia” să fie adăugat textul: **„În cazul controlului ecologic, controlul poate fi efectuat și înafara programului de activitate a subiectului controlat”** Abrogarea alineatului (4) din textul articolului 21 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

14. Abrogarea prevederilor alineatului alineatului (6) din textul articolului 21 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

15. Completarea alineatului (1) al articolului 22 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, cu următoarea propoziție **„În cazul controlului ecologic, termenul acestuia este de cel mult 45 zile, dacă de către conducătorul autorității de control ecologic nu este stabilit un termen mai mare. În așa caz, termenul mai mare de 45 zile urmează a fi motivat în textul delegației de control.”**

16. Completarea alineatului (2) al articolului 22 din Legea privind

controlul de stat nr. 131/2012, unde după sintagma „cu încă 5 zile lucrătoare” textul normei legale să se completeze cu următoarea sintagmă **„iar în cazul controlului ecologic – cu 45 zile”**.

17. Abrogarea prevederilor literelor a) și e) din alineatul (1) din textul articolului 23 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

18. Abrogarea propoziției de la litera d) al alineatului (1) din textul articolului 23 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

19. Abrogarea sintagmei „o singură dată” din textul normei de la litera f) al articolului 25 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012,

20. Abrogarea normei de la litera k) din articolului 25 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

21. Abrogarea articolului 31¹ din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012.

22. Modificarea articolului 32 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012, unde sintagma „înainte și după ce i s-a dispus aplicarea sancțiunii” să fie substituită cu sintagma „până la emiterea deciziei de aplicare a sancțiunii”.

23. Articolul 2 din Legea nr. 86 din 29.05.2014, privind evaluarea impactului asupra mediului, la sintagma „evaluare a impactului asupra mediului – procedură efectuată conform prezentei legi, care constă în:”, după cuvântul „procedură” de completat cu sintagma **„de control ecologic prealabil”**.

Sugestii privind potențialele direcții de cercetare asociate temei abordate:

- Actele procesual penale și procesual contravenționale rezultate din actul de control ecologic;
- Sistemul de instrumente organizaționale de protecție a mediului
- Auditul ecologic;
- Repercusiunile controlului ecologic asupra condițiilor de desfășurarea activităților antreprenoriale ce au ca activitate valorificarea resurselor naturale;

BIBLIOGRAFIE

1. Antoci, A., Tipurile și formele de control în administrația publică, în rev. Administrarea publică, Chișinău, 2018, nr. 1, pag. 145 (ISSN 1813-8489)
2. Ardelean, Gr., Diaconu, L., Environmental Control and The Problem Regarding the Ownership of Forest Resources Record; In International Halich Congress on Multidisciplinary Research: conf. șt. Inter. 03-05 decembrie, 2024, Istanbul, Turcia, p.218-224. ISBN: 978-625-378-037-1
3. Belecciu, Șt., Cojocaru, I., Deosebiri conceptuale între actul administrativ și alte categorii de acte juridice, în rev. Legea și viața, Chișinău, 2015, nr. 3, pag. 5 (ISSN 1810-309X)
4. Chiselița, S., Auditul ecologic – perspectiva începutului de mileniu, în rev. Mediul Ambiant, Chișinău, 2002, nr. 1, pag. 24 (ISSN: 1810-9551)
5. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008, Monitorul Oficial nr.3-6/15 din 16.01.2009, republicat în Monitorul Oficial al R. Moldova nr.78-84/100 din 17.03.2017.
6. Diaconu, L., Institutional Mechanisms for Environmental Monitoring; Ecological Expertise and Environmental Impact Assessment. in XXI. IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management – Plovdiv / Bulgaria, March 16-17, 2024, p.248-253, ISBN 978-619-203-485-6
7. Diaconu, L., The Current Situation and Prospects for Control and Analysis on the Resolution of Legal Reports and Regulations in Environmental Law. In: Annual International Scientific Conference “Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy” September 22-23, 2023 Chisinau, Republic of Moldova. p.695-601; ISBN 978-9975-167-39-0
8. Diaconu, L., Environmental Assessment Mechanisms and Their Role in Ensuring Sustainable Development and Effective Environmental Control. In: Bilsel International Scientific Researchers Congress, Diyarbakir, Turcia, 15-16 iunie, 2024, ISBN 978-625-6501-87-4, p.979-985.
9. Dolea, I. ș.a., Drept procesual penal, ed. Cartier, Chișinău, 2005, pag. 532-533 (ISBN 9975-79-343-6, CZU 343.1(075.8))
10. Durac, Gh., Dreptul protecției mediului. Regimul juridic al răspunderii în domeniul mediului. Doctrină și legislație, Ed. Hamangiu, București, 2023, pag. 42 (ISBN 978-606-27-2190-9 (377 pag.))
11. Dutu, Mircea, Tratat de dreptul mediului, Ediția a 3-a, Editura C.H.Beck, București, 2007, p.464
12. Ерофеев, Б. В., Экологическое право России, Москва, 2001. 624 с. ISBN 5-7357-0190-8
13. Hotărârea Guvernului cu privire la prelungirea moratoriului asu-

pra controlului de stat, nr. 810 din 29.06.2016, Monitorul Oficial nr.184-192/871 din 01.07.2016

14. Ioniță, Gh., Ioniță-Burda, Șt., Dreptul protecției mediului, Ed. Universul Juridic, București, 2024, pag. 186-187 (ISBN 978-606-39-1490-4 (393 pag.))

15. Iordanca, R., Roșca, V., Protecția mediului înconjurător și schimbările climatice, o ecuație pentru reconceptualizarea dreptului la un mediu sănătos în dreptul internațional în Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională „Asigurarea dreptului la un mediu sănătos și provocările tranziției spre UE”, Chișinău, 2023, pag. 54 (ISBN 978-9975-3418-3-7)

16. Lupan, E., Dreptul mediului înconjurător, Ed. Tempus, București, 1992, pag. 9, (ISBN – (229 pag.))

17. Trofimov, Ig., Reflecții teoretice privind răspunderea patrimonială în dreptul mediului, 2015

18. Trofimov, I., Crețu, A., Drept procesual contravențional, ed. Cartea Militară, Chișinău, 2017, pag. 199. (ISBN 978-9975-3163-1-6 CZU 342.92)

19. Trofimov, I., Diaconu, L., Environmental Control as The Main Instrument For Ensuring Environmental Protection in XXI. IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management – Plovdiv / Bulgaria, March 16-17, 2024, p.193-197, ISBN 978-619-203-485-6

20. Trofimov, I., Diaconu, L., Different Approaches Concerning the Framework of Legal Reports: Environmental Protection and The Instruments Used in Environmental Law in EMIDWORLD'23 International Congress on Economics, Public Finance Business & Social Sciences held in Kütahya/ Türkiye from November 09-11, 2023, p.819, e-ISBN:978-975-7120-50-6

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

1.1. în reviste din bazele de date Web of Science și SCOPUS

1. **DIACONU, Luminița**, *Environmental Control and Fiscal Policy* În: monografia colectivă *Theory and Applied Fiscal Policy : Empirical and Theoretical Studies*, ISBN: 9783631932513, Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften, Berlin, Germania, 2024,p.77-88

1.2. în reviste din străinătate recunoscute

1. **TROFIMOV, Igor, DIACONU, Luminița**, *Theoretical Repercussions Regarding The Determination of The Framework of Legal Reports*, In: *Compliance Elliance Journal (CEJ) Fall Edition Vol.8 nr.1* 2022,Germania,Wiesbaden, p.46-53. ISSN 2365-3353

2. **DIACONU, Luminița**, *Criminal and Contraventional Liability in Environmental Law*. In: *Compliance Elliance Journal (CEJ) Fall Edition Vol.10, nr.2*,2023, Germania, Wiesbaden, p. 68-79. ISSN 2365-3353

3. **DIACONU, Luminița**, *Considerations About The Ecological Expertise And The Environmental Impact Assessment*: In: *Compliance Elliance Journal (CEJ) Spring Edition Vol.10,nr.1*,2024 :Germania, Wiesbaden, p. 18-27; ISSN: 2365-3353

4. **DIACONU, Luminița**, *Reflections on Ecological Expertise As An Instrument of Environmental Control*: In: *Compliance Elliance Journal (CEJ) Spring Edition Vol.10, nr.1*, 2024,,Germania,Wiesbaden, . p..28-36 ISSN 2365-3353

5. **DIACONU, Luminița**. *The Environmental Control Provisions Related to Human Activities and Their Potential Impact on The Environment*; *Compliance Elliance Journal (CEJ) 2024,Fall Edition Vol.10, Nr.2*; 45-59. ISSN-2365-3353;

în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

Categoria B:

1. **TROFIMOV, Igor, DIACONU, Luminița**. *Determinarea cadrului raporturilor juridice de protecție a mediului prin prisma instrumentelor de reglementare utilizate în dreptul mediului* *Determining the framework for environmental legal reporting through the prism of the regulatory toolkit used in environmental law*. În: *Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova*, Nr. 19, Chișinău,2024,p , 98-106. ISSN 1857-0976.

2. **DIACONU, Luminița**, *Mecanisme juridice pentru dezvoltarea sustenabilă și controlul ecologic* ; În: *Legea și Viața a Academiei „Ștefan cel Mare” a M.A.I. al Republicii Moldova*,nr.3, Chișinău,2024,p.106-119, ISSN 2587-4365

3. DIACONU, Mihail ,DIACONU, Luminița, Controlul ecologic și eficientizarea politicii de performanță fiscală -*Environmental Control and The Fiscal Performance Policy* in: Revista nationala de drept,nr.1 Chișinău,,2024,p.68-77,ISSN-1811-0770.

4 DIACONU, Luminița, *Ecological Expertise and Environmental Impact Assessment: Reflections on Challenges, Approaches, and Cross Country Differences*, In: Buletinul Științific al Universității de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul: Ediie semestrială, nr.2 Cahul,2024,p.85-103, ISSN 2345-1858.

Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

1 DIACONU, Luminita, *Criminal and Contravention Liability in Environmental Law. Ecological Balance, Pollution and Environmental Damage* În: Conferința științifică internațională XX. IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management – Ohrid / Republic of North Macedonia din 14-15 octombrie, 2023,p,189- 194, ISBN: 978-9989-695-77-3.

2. DIACONU, Luminita, *The Current Situation and Prospects for Control and Analysis on the Resolution of Legal Reports and Regulations in Environmental Law Aspects Regarding The Republic of Moldova.*, În: Conferința științifică internațională din Bulgaria,Svishtov,Tsenov Academy of Economics,Jubilee Conference,din 9-10 noiembrie,Bulgaria,Svishtov,2023,,p.534-540. ISBN 978-954-23-2427-0; DOI <https://doi.org/10.58861/tae.cf.9789542324270>.

3. DIACONU, Luminita, *Legal Mechanisms for Patrimonial Responsibility in Environmental Law*, În: Conferința științifică internațională : EMIDWORLD'23 din Kütahya, Turcia, 09-11 noiembrie,2023,p.822-830 , e-ISBN:978-975-7120-50-6.

4. TROFIMOV, Igor, DIACONU, Luminita, *Different Approaches Concerning The Framework of Legal Reports: Environmental Protection and The Instruments Used in Environmental Law* În: Conferința științifică internațională: EMIDWORLD'23 din Kütahya, Turcia 09-11 noiembrie,2023,p.814-821, e-ISBN:978-975-7120-50-6.

5 DIACONU, Luminita, *Legal Liability in The Field of Environmental Protection According to International Conventions and Treaties*, În: Conferința științifică internațională C-IASOS 2023 din Valletta –Malta, 13-15 noiembrie 2023,p 1-8;. ISBN: 978-625-94328-1-6.

6. TROFIMOV, Igor, DIACONU, Luminita *Environmental Control as The Main Instrument for Ensuring Environmental Protection* În: Conferința științifică internațională XXI. IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management din Plovdiv, Bulgaria, 16-17 martie, 2024, p.193-197, ISBN 978-619-203-485-6.

7. DIACONU, Luminita, *Institutional Mechanisms For Environmental Monitoring;Ecological Expertise and Environmental Impact Assessment.*

În: Conferința științifică internațională IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management din Plovdiv, Bulgaria, 16-17 martie, 2024, p.248-253, ISBN 978-619-203-485-6.

8. DIACONU, Luminita, *The Importance of Environmental Assessment Mechanisms for Sustainable Development and Environmental Control*, În: Conferința științifică internațională 4th International Conference on Harmony in Innovation : Navigating Global Business Landscapes Through Emerging Technologies and Dynamic Management Strategies, 4-5 aprilie, 2024, Dr. D. Y. Patil B-School, p.90-97, ISBN : 978-81-977766-0-1; DOI: 10.5281/zenodo.13627751

9. DIACONU, Luminita, *Legal Elements of Environmental Law* În: Conferința științifică internațională: UBAK International Scientific Research and Innovation Congress, din Ankara, Turcia, 5-6 iunie 2024, p.199-209, ISBN: 978-625-8151-19-0.

10. DIACONU, Luminita, *Environmental Assessment Mechanisms and Their Role in Ensuring Sustainable Development and Effective Environmental Control* În: Conferința științifică internațională: Bilsele International Scientific Researchers Congress, din Diyarbakir, Turcia, 15-16 iunie, 2024, p.979-985. ISBN 978-625-6501-87-4,

11. DIACONU, Luminita, *Environmental Offences and Violations: ensuring ecological balance through environmental monitoring* În: Conferința științifică internațională 4. Bilsele International World Scientific and Research Congress 22-23 iunie 2024 Istanbul, Turcia, p.1486-1494, ISBN: 978-625-6501-89-8;

12. DIACONU, Luminita, *Ecological Expertise and Environment Impact Assessment: Reflections on Challenges, Approaches, and Cross Country Differences* În: Conferința științifică internațională 4. Bilsele International World Scientific Congress, 22-23 iunie 2024, Istanbul, Turcia, p.1495-1509, ISBN: 978-625-6501-89-8.

13. DIACONU, Luminita, *Environmental Control: Reflections Regarding Fiscal Policy Global Trends and Challenges*. În: Conferința științifică internațională 2. Bilsele International Aspendos Scientific and Research Congress, conf. șt. inter., 29-30 iunie 2024, Antalya, Turcia; p.992-1002. ISBN: 978-625-6501-92-8.

14. DIACONU, Luminita, *Production and Household Waste Management*; În: Conferința științifică internațională 2. Bilsele International Sumela Scientific Congress, 10-11 August 2024 Trabzon, Turcia, p.1084-1095. ISBN: 978-625-6125-07-0;

15. DIACONU, Luminita, *Environmental Control Measures Regarding Public Health and Hygiene*; În: Conferința științifică internațională 6. International Mediterranean Congress, 13-15 August 2024 Roma, Italia; p.546-553. ISBN: 978-625-367-809-8;

16. DIACONU, Luminita, *The Regulatory Framework Governing Nuclear and Radiological Activities*; În: Conferința științifică internațională 4. BÎLSEL International Truva Scientific Congress, 17-18 August, 2024, Canakkale, Turcia; p.882-891, ISBN:978-625-6125-08-7;

17. DIACONU, Luminita, *Nuclear and Radiological Activities Considerations of Environmental Control on Hazardous Products and Substances Regime*, În: Conferința științifică internațională 6th International Black Sea Modern Scientific Research Congress, 23-25 august, 2024, Trabzon, Turcia; p.1685-1792, ISBN: 978-625-367-832-6;

18. DIACONU, Luminita, *Environmental Control Regarding The Legal Regime of Water Use*. În: Conferința științifică internațională III Bilisel International Catalhoyuk Scientific and Research Congress; conf. șt. inter., 24-25 August 2024, Konya, Turcia; p.690-699. ISBN:978-625-6125-10-0.

19. DIACONU, Luminita, *Legal Regime for The Use and Protection of Atmospheric Air*, În: Conferința științifică internațională III Bilisel International Scientific and Research Congress, 30-31 August, 2024, Astana, p.350-361, ISBN:978-625-6125-12-4;.

20. DIACONU, Luminita, *General Considerations On The Legal Regime of Use and Protection of Land Resources*; În: Conferința științifică internațională III Bilisel International Korykos Researches and Innovation Congress, 07-08 Septembrie, 2024, Mersin, Turcia, p.736-744, ISBN:978-625-6125-13-1;.

21. DIACONU, Luminita, *The Procedure of Environmental Control Regarding Water Pollution as an Abiotic Factor*, În: Conferința științifică internațională II. International Congress on Advanced Research and Applications, 19-20 septembrie, 2024 / Sivas, Turcia; p.265-272, ISBN - 978-625-367-862-3;

22. DIACONU, Luminita, *Environmental Control and The Legal Regime for The Use of Land Resources*. În: Conferința științifică internațională 4. Bilisel International Ahlat Scientific Researchers Congress: conf. șt. inter., 21-22 sept, 2024; Bitlis, Turkiye; pp.682-691. ISBN: 978-625-6125-18-6.

23. DIACONU, Luminita, *The Legal Regime for The Use and Protection of Land Resources*, În: Conferința științifică internațională UBAK International Scientific Compilation Research Congress, 27-28 septembrie, 2024 / Ankara, Turcia, p. 479-485, ISBN: 978-625-8151-39-8,

24. DIACONU, Mihail, DIACONU, Luminita, *The Legal Regime on The Use and Protection of Subsoil* În: Conferința științifică internațională 3. BÎLSEL International Sur Scientific Research Congress, 28-29 septembrie, 2024, Diyarbakir, Turcia; p.641-648, ISBN: 978-625-6125-19-3; p.641-648.

25. DIACONU, Luminita, *Environmental Control and the Human Settlements Protection Regime* În: Conferința științifică internațională

VIII International Social Applied Sciences Congress (C-IASOS 24) conf. șt. inter., 02-05 octombrie, 2024, Peja, Kosovo, p.58-69.. ISBN: 978-625-94328-3-0.

26. DIACONU, Luminita, *The Impact of Climate Change on Land Resources and Sustainable Management Strategies* În: Conferința științifică internațională 1st WOSCON International Paris Scientific Researches and Innovation Congress; 03-04 octombrie, Paris, Franța; p.488-494, ISBN: 978-625-95275-0-5;

27. DIACONU, Luminita, *The Environmental Control Measures Along with The State of Public Health and Hygiene*. În: Conferința științifică internațională XXII. IBANESS International Balkan and Near Eastern Congresses Series on Economics, Business and Management-, conf. șt. Inter, 12-13 octombrie, 2024, Ohrid, Macedonia, p.363-370. ISBN 978-9989-695-80-3

28. DIACONU, Luminita, *Legal Regime of Subsoil Use and Protection Framework and Safeguards for Sustainable Subsoil Resource Management*; În: Conferința științifică internațională 1. International Colloseum Scientific Researches and Innovation Congress: conf. șt. inter., 13-14, octombrie. 2024, Roma, Italia; pp.707-717. ISBN: '978-625-95275-1-2.

29. TROFIMOV, Igor, DIACONU, Luminita, *General Considerations on The Legal Framework Governing Aquatic Resources* În: Conferința științifică internațională EMIDWORLD 24, 2nd International Congress on Economics, Public Finance, Business and Social Sciences, conf. șt. inter ,07-09 noiembrie, 2024, Istanbul, Turcia, p.597-605, e-ISBN: 978-625-97428-0-9

30. DIACONU, Luminita, *Legislative Aspects on The Utilization of Abiotic Components of The Natural Environment*, În: Conferința științifică internațională EMIDWORLD 24 ,2nd International Congress on Economics, Public Finance, Business and Social Sciences, conf. șt. inter ,07-09 noiembrie, 2024, Istanbul, Turcia, p.616-625, e-ISBN: 978-625-97428-0-9

31. ARDELEAN, Grigore, DIACONU, Luminita, *Environmental Control and The Problem Regarding The Ownership of Forest Resources Record*; În : Conferința științifică internațională :International Halich Congress on Multidisciplinary Research,; conf. șt. Inter. 03-05 decembrie, 2024, Istanbul, Turcia, p.218-224. ISBN: 978-625-378-037-1

32. DIACONU, Luminita, *Ecological Control as an Instrument for The Sustainability of Forest Resources* În: Conferința științifică internațională 1Woscon International Transilvania Scientific and Researches Congress, conf. șt. inter., 14-15, decembrie. 2024, Rasnov, Romania, p.1285-1292, ISBN: 978-625-95532-1-4

33. ARDELEAN, Grigore, DIACONU, Luminita, *Ecological Control and Legal Frameworks for Sustainable Forest Management* In:UBAK

Conferința științifică internațională International Scientific Researches and Innovation Congress-II: conf. șt. Inter.16-18 decembrie,2024, Adana, Turcia.p.1524-1530. ISBN: 978-625-6181-81-6

34. DIACONU, Luminita, *The Importance of Conducting Environmental Assessment –Organizational Mechanisms for Environmental Control Monitoring* In: Conferința științifică internațională: Statul de drept : Intre realitate si deziderat :, conf. șt. inter., 17-19 mai 2024, Cluj-Napoca/Romania,p.299-311,ISBN;978-606-39-1611-3

35. Trofimov,Igor,DIACONU, Luminita, *Approaches regarding The Framework of Legal Reports:Environmental Protection and The Instruments used in Environmental Law*., In: Conferința științifică internațională Statul de drept : Intre realitate si deziderat ,conf. șt. inter., 17-19 mai ,2024 ,Cluj-Napoca/Romania,p.290-298,ISBN;978-606-39-1611-3

36. DIACONU, Luminita, *The Period of Environmental Control in Moldova: A Comparative Analysis of Global Regulatory Practices* În: Conferința științifică internațională IBANESS, XXIII. International Balkan and Near Eastern Congress Series on Economics, Business and Management din Plovdiv, Bulgaria, 15-16 martie, 2025, p.461-467,ISBN: 978-9989-695-80-3

37. DIACONU, Luminita, *The Current Situation and Prospects for Control and Analysis on the Resolution of Legal Reports and Regulations in Environmental Law* , În volumul conferinței științifice cu participare internațională “Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy”September 22-23, 2023 Chisinau, Republic of Moldova. p.695-601; ISBN 978-9975-167-39-0 (PDF)

38 DIACONU, Luminita, *Masurile de control ecologic –mecanism de asigurare a drepturilor omului la un mediu sanatos si echilibrat din punct de vedere ecologic*., În volumul conferinței științifice cu participare internațională „Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice”7 decembrie 2023,. p.87-93, ISBN 978-9975-135-84-9

39.TROFIMOV, Igor, DIACONU, Luminita, *Controlul ecologic ca instrument principal de asigurare a protecției mediului*, În: Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice, Chisinau,2024,0.37 c.a.,p.87-93, ISBN 978-9975-135-84-9.

ADNOTARE

DIACONU Luminița. Controlul ecologic. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2025. Școala Doctorală Științe penale și Drept public a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova. Chișinău, 2025

Structura tezei: Adnotare în limbile română, engleză și rusă, lista abrevierilor, introducere, trei capitole divizate în paragrafe, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 256 titluri, 180 pagini text de bază. Rezultatele obținute sunt publicate în 49 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: control ecologic, beneficiar de folosință a resurselor de mediu, autoritate pentru control ecologic, folosirea resurselor de mediu, act de control ecologic.

Scopul și obiectivele lucrării sunt determinate de necesitatea reglementării, într-o manieră distinctă, a controlului ecologic, care ar optimiza procedura și condițiile de realizare a acestuia, în vederea identificării de noi soluții pentru eficientizarea procesului de monitorizarea a respectării legislației de mediu, precum și a celui de urmărire a celor ce se fac responsabili de încălcarea legislației în domeniu.

Pentru atingerea scopului prestabilit, au fost trasate următoarele **obiective ale cercetării**: examinarea doctrinei naționale și internaționale în materia raporturilor de control ecologic; examinarea condițiilor, modalităților și formelor de realizare a controlului ecologic; analiza conceptelor ce stau la baza reglementării actului de control ecologic; identificarea problemelor de reglementare a condițiilor de efectuare a controlului ecologic, în contextul ineficienței identificate pe segmentul unor forme specifice de control de mediu; evidențierea specificului aplicării măsurilor și procedeelelor de control în compartimentul dreptului mediului; determinarea naturii juridice a raportului de control ecologic; evaluarea gradului de corespundere a principiilor de efectuare a controlului ecologic cu cele care reglementează alte tipuri de control de stat; reconceptualizarea mecanismului de realizare a controlului asupra respectării standardelor de protecție a mediului.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării se concretizează, în plan teoretic, prin șirul propunerilor conceptuale noi atribuite formelor de control ecologic (de mediu), în plan legislativ, noutatea constă în recomandarea unor noi conținuturi ale normelor existente, având ca scop asigurarea realizării unui cadru mai clar al legislației.

Semnificația teoretică a lucrării rezidă în clarificarea naturii juridice a controlului ecologic (de mediu); fundamentarea științifică a aplicabilității instituției de control ecologic în raport cu alte categorii de instituții similare.

Valoarea aplicativă a tezei constă în propunerea soluțiilor distincte în abordarea problematicii cu privire la aplicarea legislației care stabilește limitele, condițiile și efectele controlului ecologic; soluționarea conflictelor de competențe în exercitarea controlului ecologic; ghidarea participanților la procesul de control în soluționarea chestiunilor privind condițiile și procesul de efectuare a controlului. Rezultatele cercetării au fost publicate în diverse reviste științifice, și prezentate la conferințe internaționale. Principalele prevederi și rezultate ale cercetării sunt reflectate în 49 articole științifice care au fost publicate în reviste științifice, precum *Legea și viața*, *Revista națională de drept*, *Analele științifice ale Academiei Ștefan cel Mare*, *Suprematia dreptului*, *Buletinul Științific al Universității de Stat, B.P. Hasdeu* din Cahul, *Compliance Elliance Journal* (Germania), *Environmental Control and Fiscal Policy*– Peter Lang– indexate Scopus, (Marea Britanie) și *Fostering Resilience and Quality of Life through Sustainable Urban Evolution*, indexata SCOPUS și Web of Science. (SUA). etc.

Implementarea rezultatelor științifice. Recomandările înaintate în conținutul lucrării vor fi utilizate în procesul instruirii unui cerc larg de subiecți, ce au implicație în activitatea din domeniul protecției mediului, precum și în cadrul cercetărilor științifice necesare fundamentării reglementărilor în materia realizării controlului ecologic.

ANNOTATION

DIACONU Luminița. Ecological control. Doctor of Law Thesis. Chișinău, 2025.
Doctoral thesis in law. Doctoral School of Criminal Sciences and Public Law,
„Ștefan cel Mare” Academy of the Ministry of Internal Affairs, Republic of Mol-
dova. Chișinău, 2025

Thesis structure: Annotation in Romanian, English and Russian, list of abbreviations, introduction, three chapters divided into paragraphs, general conclusions and recommendations, bibliography of 256 titles, 180 pages of basic text. The results obtained are published in 49 scientific papers.

Keywords: ecological control, beneficiary of use of environmental resources, authority for ecological control, use of environmental resources, act of ecological control.

Objective and aims of the thesis: The purpose and objectives of the work are determined by the absence of express norms that would regulate the procedure and conditions for carrying out ecological control, in order to identify new solutions for streamlining the process of monitoring the circuit, as well as that of pursuing those responsible for violating the legislation in the field.

To achieve the predetermined goal, the following research objectives were outlined: examining the national and international doctrine in the field of ecological control reports, and in particular, the conditions for carrying out, the modalities and forms of carrying out ecological control; analyzing the concepts underlying the regulation of the ecological control act; identifying the problems of regulating the conditions for carrying out ecological control, in the context of the inefficiency identified in the segment of specific forms of environmental control; highlighting the specifics of the application of control measures and procedures specifically in the field of environmental law; determining the legal nature of the ecological control report; systematizing the norms that regulate the activities of ecological control authorities; assessing the degree of correspondence of the principles of carrying out ecological control with those that regulate other types of state control; reconceptualizing the mechanism for carrying out control of compliance with environmental protection standards.

Scientific novelty and originality of the work is materialized, theoretically, through the series of new conceptual proposals attributed to the forms of ecological (environmental) control, and in legislative terms, it consists in recommending new contents of the existing norms, aiming to ensure the achievement of a clearer framework of legislation.

Theoretical significance of the thesis consists in clarifying the legal nature of ecological (environmental) control; the scientific substantiation of the applicability of the ecological control institution in relation to other categories of similar institutions.

Practical value of the thesis consists in proposing distinct solutions in addressing the issues regarding the application of legislation that establishes the limits, conditions and effects of environmental control; resolving conflicts of competence in exercising environmental control; guiding participants in the control process in resolving issues regarding the conditions and process of carrying out control. The results of the research have been published in various scientific journals, and presented at international conferences. The main provisions and results of the research are reflected in 49 scientific articles that have been published in scientific journals, such as Law and Life, National Law Journal, Scientific Annals of the Ștefan cel Mare Academy, Suprematia dreptii, Scientific Bulletin of the State University „B.P. Hasdeu” of Cahul; Compliance Elliance Journal (Germany), Environmental Control and Fiscal Policy- Peter Lang- indexed Scopus, (Great Britain) and Fostering Resilience and Quality of Life through Sustainable Urban Evolution, indexed SCOPUS and Web of Science. (USA). etc.

Implementation of scientific results. The ideas, arguments and recommendations submitted in the content of the work will be used in the process of training a wide circle of subjects involved in environmental protection activity, as well as in the scientific research necessary to substantiate regulations in the field of carrying out environmental control.

АННОТАЦИЯ

ДИАКОНУ Луминица. Экологический контроль. Диссертация на соискание степени доктора юридических наук. Докторантура по уголовным наукам и публичному праву Академии «Штефан чел Маре» МВД Республики Молдова. Кишинев, 2025.

Структура диссертации: Аннотация на румынском, английском и русском языках, список сокращений, введение, три главы, разделенные на параграфы, общие выводы и рекомендации библиография из 256 названий, 180 страниц основного текста. Полученные результаты опубликованы в 49 научных работах.

Ключевые слова: экологический контроль, выгодоприобретатель природопользования орган экологического контроля, природопользование, акт экологического контроля.

Цель и задачи исследования определяются отсутствием четких норм, регламентирующих порядок и условия проведения экологического контроля, в целях поиска новых решений по оптимизации процесса контроля, а также привлечения к ответственности лиц, нарушающих законодательство в данной области.

Для достижения поставленной цели были намечены следующие задачи исследования: рассмотрение отечественной и международной доктрины в области экологического контроля, в частности условий осуществления, методов и форм осуществления экологического контроля; анализ концепций, лежащих в основе регулирования закона об экологическом контроле; выявление проблем в регулировании условий осуществления экологического контроля; выделение особенностей применения мер и процедур контроля, особенно в сфере экологического права; определение правовой природы акта экологического контроля; регламентирующих деятельность органов экологического контроля; оценка степени соответствия принципов осуществления экологического контроля принципам, регламентирующим иные виды государственного контроля;

Новизна и научная оригинальность работы теоретически реализуется в ряде новых концептуальных предложений, относящихся к формам экологического (природоохранного) контроля, а в законодательном плане заключается в рекомендации нового содержания действующих норм, направленного на достижение более четкой структуры законодательства.

Теоретическая значимость работы заключается в выяснении правовой природы экологического (природоохранного) контроля; научное обоснование применимости института экологического контроля по отношению к другим категориям подобных учреждений.

Практическая ценность диссертации заключается в предложении конкретных решений при рассмотрении вопроса применения законодательства, устанавливающего пределы, условия и последствия экологического контроля; разрешение конфликтов компетенции при осуществлении экологического контроля; оказание содействия участникам процесса контроля в решении вопросов, касающихся условий и порядка проведения контроля. Результаты исследований были опубликованы в различных научных журналах и представлены на международных конференциях- 49 научных статьях, опубликованных в таких научных журналах, как *Legea si viata*, *Revista nationala de drept*, *Peter Lang*, индексируется *Scopus* (Великобритания) и *Fostering Resilience and Quality of Life through Sustainable Urban Evolution*, индексируется *SCOPUS* и *Web of Science* (США) и т. д.

Внедрение научных результатов. Идеи, аргументы и рекомендации, изложенные в содержании статьи, будут использованы в учебном процессе широкого круга субъектов, занимающихся природоохранной деятельностью, а также в научных исследованиях, необходимых для обоснования нормативных актов по осуществлению экологического контроля.

DIACONU Luminița

CONTROLUL ECOLOGIC

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Specialitatea: 552.04 - Drept funciar și al mediului

Aprobat spre tipar: 02.05.2025
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar conv.: 2.15

Formatul hârtiei 60x90/16
Tiraj 30 ex.
Comanda nr. 426

Tiparul executat la „PRINT-CARO” SRL
mun. Chișinău, str. Astronom Nicolae Donici,14,
MD-2049, Republica Moldova